

گزارش آرای دیوان داوری دعاوی ایران - ایالات متحده (منتهی به اسفندماه ۱۳۹۸)

دیوان داوری دعاوی ایران - ایالات متحده براساس بیانییه‌های الجزایر که در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۹ (۱۹ ژانویه ۱۹۸۱) امضاء گردید، تأسیس شده همچنان به کار خود ادامه می‌دهد. گزارش عملکرد دیوان از بدو شروع به کار تا اسفندماه ۱۳۹۸ به شرح زیر بوده است.^۱

الف. آمار پرونده‌های دیوان

دعاوی الف	دعاوی ب	دعاوی بزرگ	دعاوی کوچک	جمع
۳۳	۷۵	۹۶۱	۲۸۸۴	۳۹۵۳
۲۰	۷۲	۹۶۰	۲۸۸۴	۳۹۳۶
۱۳	۳	۱	۰	۱۷

ب. مبالغ پرداختی ایران به طرف‌های امریکایی (دولت یا اتباع امریکا)

مبالغ پرداخت شده به طرف‌های امریکایی دعاوی، بر اساس احکام دیوان و از محل حساب تضمینی دیوان داوری پرداخت شده است. احکام صادره به نفع طرف‌های امریکایی دو نوع است: احکام ترافیعی و احکام سازشی. در احکام ترافیعی، دیوان بهره را نیز مورد حکم قرار داده که در موقع پرداخت از حساب تضمینی محاسبه و پرداخت شده و در اینجا منظور نگردیده است. لکن در احکام سازشی که مبتنی بر توافق طرفین و تسویه حساب است، بهره‌ای پرداخت نشده است. مبلغ احکام ترافیعی و سازشی که به طرف‌های امریکایی پرداخت شده، به تفکیک چنین است:

۱. در سال‌های اخیر دیوان عمدتاً مشغول رسیدگی به دعاوی تفسیری بین دولتمین بوده است و از این رو، تحول چشمگیری در آمار آن رخ نداده است. جدیدترین رأی دیوان در تاریخ ۲۰ اسفندماه ۱۳۹۸ (۱۰ مارس ۲۰۲۰) صادر گردید. رأی جزئی مزبور که بالغ بر ۶۸۰ صفحه است در خصوص ادعاهای مطرح در پرونده الف/۱۵ (قسمت دوم از ادعای دوم)، الف/۲۶ (ادعای چهارم) و ب/۴۳ صادر شده است، به موضوع اموال ایران مربوط می‌شود که تا پیش از ژانویه ۱۹۸۱ در ایالات متحده توقیف شده بودند.

احکام ترافیعی (بدون احتساب بهره)
معادل دلاری ۹۷,۱۲۲,۵۹۸ ریال

احکام سازشی
معادل دلاری ۳۰۳,۱۹۶/۰۰ پوند انگلیس
معادل دلاری ۲۹۷,۰۵۱/۰۰ مارک آلمان

جمع کل مبلغ پرداختی به طرف‌های امریکایی:
معادل دلاری ۳۰۳,۱۹۶/۰۰ پوند انگلیس
معادل دلاری ۲۹۷,۰۵۱/۰۰ مارک آلمان
معادل دلاری ۹۷,۱۲۲,۵۹۸ ریال

ج. مبالغ دریافتی ایران از طرف‌های امریکایی (دولت یا اتباع امریکا)
آنچه از دولت امریکا یا اتباع آن کشور دریافت شده، مشتمل است بر وجوه نقدی و نیز اموال عینی (غیرنظامی). در مورد اموال عینی در بند ۵ زیر جداگانه توضیح داده خواهد شد، اما وجوه نقدی دریافتی از طرف‌های امریکایی، ناشی از احکام ترافیعی یا سازشی دیوان داورى یا سایر ترتیبات است. مبلغ احکام ترافیعی و سازشی یا سایر ترتیبات که از طرف‌های امریکایی دریافت شده، به تفکیک چنین است:

احکام ترافیعی (بدون بهره):
معادل دلاری ۷,۹۷۷,۳۴۳ ریال

احکام سازشی*:
معادل دلاری ۴۲۳,۹۱۱ ریال

سایر ترتیبات:

دریافتی بابت تسویه مانده حساب شماره ۲ در لندن: ۸۱۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار
دریافتی بابت قسمتی از صندوق امانی پروژه اف. ام. اس: ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار
دریافتی بابت فروش نفت قبل از پیروزی انقلاب (حدوداً): ۱۲۵,۰۰۰,۰۰۰ دلار

جمع کل مبالغ دریافتی ایران از طرف‌های امریکایی:
معادل دلاری ۸,۴۰۱,۲۵۴ ریال

* این مبلغ شامل دریافت حدود ۱۵/۲۳۶،۳۹۰،۷۱۰ دلار (اصل و بهره) از صندوق امانی پروژه اف. ام. اس. نیز می‌باشد.

د. اموال عینی دریافتی از طرف‌های امریکایی

همان‌طور که اشاره شد، علاوه بر وجوه نقدی، اموال عینی معتنا بهی نیز از اتباع و شرکت‌های امریکایی که قبل از پیروزی انقلاب در ایران مشغول فعالیت بوده یا طرف قرارداد با دستگاه‌های ایرانی بوده‌اند، دریافت شده است. این اموال عمدتاً در ازای قسمتی از پرداخت‌هایی است که به موجب احکام ترافیعی یا سازشی به طرف‌های امریکایی انجام شده و در نتیجه، اموال موضوع ادعا به تملک طرف ایرانی درآمده است.

پاره‌ای از اقلام عمده اموال عینی دریافت‌شده از طرف‌های امریکایی به شرح زیر است:

- کارخانه‌های پلی‌اکریل اصفهان از شرکت دوپن
- دکل‌های نفتی و تجهیزات اکتشافی یا حفاری باقیمانده در ایران از شرکت‌های نفتی امریکایی
- نیمی از سهام شرکت سهامی خارک (خمکو) که دارای کارخانه عظیم پتروشیمی در جزیره خارک بوده است
- مقادیر زیادی انواع ماشین‌آلات، تجهیزات و وسایل مختلف صنعتی از شرکت‌های امریکایی
- مقادیر زیادی سهام، حساب‌های بانکی و سایر علائق مالکانه اتباع و شرکت‌های امریکایی در ایران
- دو فروند هواپیمای بوئینگ ۷۰۷ از شرکت ای‌سی‌سیستمز
- تعداد ۷۲۰۰ دستگاه خودروی سواری از شرکت جنرال موتورز
- تعداد ۱۵۰۰ دستگاه کولر گازی از شرکت فدرز
- فسیل‌های منطقه مراغه (حدود ۱۳۵۰ قطعه)
- آثار باستانی چغامیش (۱۰۸ قطعه)
- تابلوهای هنری (۱۴ عدد)

با توجه به آمار و توضیحات فوق، خلاصه پرداخت‌ها و دریافت‌های انجام‌شده در دعاوی مطروحه در دیوان تا شهریورماه ۱۳۹۸ به شرح زیر است:

دریافت‌های ایران از طرف‌های امریکایی:	پرداخت‌های ایران به طرف‌های امریکایی:
۳,۸۶۶,۶۷۸,۱۰۸/۶۶ دلار	۲,۱۶۶,۹۹۸,۵۱۵/۴۳ دلار
معادل دلاری ۸,۴۰۱,۲۵۴ ریال	معادل دلاری ۳۰۳,۱۹۶ پوند انگلیس
	معادل دلاری ۲۹۷,۰۵۱ مارک
	معادل دلاری ۹۷,۱۲۲,۵۹۸ ریال